

I.E.S. RICARDO MELLA

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA

CURSO: 2º BACHARELATO

DEPARTAMENTO DE XEOGRAFÍA E HISTORIA

CURSO ACADÉMICO: 2022_2023

ÍNDICE

CONTIDOS

ÍNDICE	2
1. INTRODUCCIÓN	2
1.1. A MATERIA DE XEOGRAFÍA DE ESPAÑA	2
1.2. MARCO LEGAL	2
1.3. CONTEXTO	3
1.4. PROFESORADO DO DEPARTAMENTO E PLAN DE TRABALLO	3
2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE	4
2.1. AS COMPETENCIAS CLAVE EN XEOGRAFÍA DE ESPAÑA	4
2.2. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DOS PERFÍS COMPETENCIAIS	6
3. OBXECTIVOS DO CURSO	30
4. CONCRECCIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES	32
5. CONCRECCIÓN METODOLÓXICAS	48
6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAIAN UTILIZAR	48
7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN E A CUALIFICACIÓN	48
7.1. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	48
7.2. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	49
8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE	50
9. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS	51
10. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	52
11. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS	53
12. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS	54
13. MECANISMOS DE REVISIÓN, DE AVALIACIÓN E DE MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓN DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA	55

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO**1. INTRODUCCIÓN****1.1. A MATERIA DE XEOGRAFÍA DE ESPAÑA**

A xeografía ocúpase especificamente do espazo, as paisaxes e as actividades que se desenvolven sobre o territorio, e analiza a relación entre a natureza e a sociedade, así como as súas consecuencias. Ten como obxectivo a comprensión do territorio, produto da interrelación de múltiples factores, e, ademais, que o alumnado poida explicar a realidade xeográfica española, con especial atención ao territorio galego, como referente e identidade próxima.

Grazas a este coñecemento adquirido, a xeografía pode transmitir a idea de responsabilidade dentro da sociedade, posto que o ser humano é o principal axente de transformación do medio natural: desta maneira, a materia de Xeografía participa moi profundamente na formación en valores no eido dos principios do desenvolvemento sustentable e o medio, como recurso escaso e non renovable.

O uso dos instrumentos propios desta disciplina (entre outros a cartografía, e imaxes ou estatísticas de distinto tipo) achega a posibilidade de analizar e realizar interpretacións globais, sistemáticas e integradas da realidade, identificar as unidades territoriais, as paisaxes, e os resultados da actividade humana para poder coñecer e comprender o espazo. Deste xeito, a materia de Xeografía proposta neste curso ten como obxectivos fundamentais dar unha interpretación global e interrelacionada de cada fenómeno xeográfico, e ofrecer os mecanismos que sirvan para dar respostas e explicacións aos problemas do territorio español; unhas aprendizaxes que leven á comprensión da coevolución socioecolóxica dos territorios.

A xeografía de España non pode concibirse só na diversidade que lle proporcionan as comunidades autónomas, senón que é necesario coñecer ademais as interdependencias que a vinculan co resto do mundo, en especial coa Unión Europea (UE), xa que estes aspectos teñen a súa tradución nos procesos de organización do territorio. Os conxuntos espaciais cos que o noso país se relaciona (UE, áreas xeograficamente próximas e outras zonas do mundo cuxos aspectos políticos, sociais e económicos manteñen relacións con España) inclúense nun tema final que contextualizará España nas súas relacións coa UE e co resto do mundo. Ademais, a través destes coñecementos rescátanse os aspectos aprendidos polo alumnado que non deben perderse.

1.2. MARCO LEGAL

En desenvolvemento do anterior, o Real decreto 243/2022, do 5 de abril, polo que se establecen a ordenación e as ensinanzas mínimas do bacharelato, aprobou e concretou a nivel estatal as ensinanzas mínimas para o bacharelato, determinando os aspectos básicos do currículo, así como outros aspectos da súa ordenación, tales como a

---

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

avaliación, a promoción e a titulación, a atención ás diferenzas individuais, a autonomía dos centros e os documentos e informes de avaliación.

A Comunidade Autónoma de Galicia ten atribuída no artigo 31 do Estatuto de autonomía de Galicia, aprobado pola Lei orgánica 1/1981, do 6 de abril, competencia plena sobre a regulación e a administración do ensino en toda a súa extensión, niveis e graos, modalidades e especialidades, no ámbito das súas competencias, sen prexuízo do disposto no artigo 27 da Constitución española e nas leis orgánicas que, conforme o punto primeiro do artigo 81 desta, o desenvolvan, e das facultades que atribúe ao Estado o número 30 do punto 1 do artigo 149 da Constitución española, e da alta inspección necesaria para o seu cumprimento e a súa garantía.

Neste contexto, este decreto ten por obxecto establecer a ordenación e o currículo do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, de acordo co disposto na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, e no Real decreto 243/2022, do 5 de abril, polo que se establece a ordenación e as ensinanzas mínimas do bacharelato.

1.3. CONTEXTO

O IES RICARDO MELLA está ubicado en Vigo, na Estrada Vella de Madrid, cerca do Hospital do Meixoeiro e de fácil acceso a través de autovía A55 ou dalgunha das liñas urbanas que o conectan co centro da cidade.

Próximo ao emprazamento, atopamos dous centros docentes: o CIFP Manuel Antonio e o Valentín Paz Andrade, un parque comercial, unha residencia de maiores e o Centro Residencial Docente.

Constitúen o centro educativo varios edificios, que están dentro dun terreo cunha superficie total de 1,45 Ha. O edificio principal, denominado edificio "A", onde se atopan as áreas de Administración, Conserxería, despachos (como Xefatura Estudos, Secretaría, Dirección e Orientación), Sala de Profesores, e departamentos didácticos así como a biblioteca do centro, e diversas aulas onde se sitúan principalmente a ESO, Bacharelato e os ciclos da familia de Administración e Xestión. Este edificio conta con catro plantas.

Ao norte deste edificio está o "B" onde se concentran os ciclos da familia de Sanidade, dispón de tres plantas.

Fronte ao edificio "A" atópase o edificio de Electrónica (edificio "E") que dispón de dúas plantas. Neste tamén están o ximnasio, o Salón de actos e a cafetaría.

1.4. PROFESORADO DO DEPARTAMENTO E PLAN DE TRABAJO

Durante o presente curso 2022/23 o Departamento está formado polo seguinte profesorado:

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

- ❖ **Laura Carpenle Tielas**, con destino definitivo no centro. A cargo da xefatura do departamento e da titoría de 2ºH de Bacharelato, imparte as seguintes materias:
  - 4º ESO, Xeografía e Historia, 1 grupo
  - 1º de Bacharelato, Historia do Mundo Contemporáneo, 1 grupo
  - 2º de Bacharelato, Historia de España, 2 grupos
  - FPBA2, Comunicación e Sociedade II, 1 grupo
- ❖ **Carmen del Real Pavón**, ocupando en permuta unha praza con destino definitivo. A cargo da titoría do grupo da ESA, imparte as seguintes materias:
  - ESA, Comunicación e Sociedade (2 ámbitos: social e lingüístico), 1 grupo
  - 2º de Bacharelato, Xeografía, 1 grupo
  - 2º de Bacharelato, Historia da Arte, 1 grupo
- ❖ **Héctor Novoa Pérez**, con destino provisional. Imparte as seguintes materias:
  - 1º da ESO, Xeografía e Historia, 1 grupo
  - 2º da ESO, Xeografía e Historia, 1 grupo
  - 3º da ESO, Xeografía e Historia, 1 grupo
  - 3º da ESO, Ámbito sociolingüístico, 1 grupo

Os membros do Departamento de Xeografía e Historia reuniranse cunha periodicidade, como mínimo ao mes, para coordinar a práctica docente, controlar o cumprimento da programación por trimestres, unir criterios respecto á elaboración das probas escritas e organizar as saídas previstas.

O profesorado dun mesmo nivel están permanentemente en contacto para coordinar a súa práctica diaria tanto nos contidos como nos materiais utilizados para a metodoloxía didáctica (vídeos, presentacións, textos..).

Dende o Departamento contemplamos a posibilidade de facer actividades conxuntas con outros seminarios de modo que a aprendizaxe, para os alumnos, sexa un proceso multidisciplinar.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

2.1. AS COMPETENCIAS CLAVE EN XEOGRAFÍA DE ESPAÑA

A LOMCE establece que todas as áreas ou materias do currículo deben participar no desenvolvemento das distintas competencias clave do alumnado. Estas competencias son as sete seguintes:

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

- Comunicación lingüística.
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
- Competencia dixital.
- Aprender a aprender.
- Competencias sociais e cívicas.
- Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
- Conciencia e expresións culturais.

A materia de xeografía é rica en achegas ao desenvolvemento competencial. A competencia clave matemática e, moi especialmente, as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía están moi presentes, xa que en xeografía se require abordar aprendizaxes de feitos e procedementos propios das ciencias da terra ou da estatística.

Do mesmo xeito, a competencias sociais e cívicas reciben un tratamento moi específico relacionado cos contidos propios da xeografía como o desenvolvemento sustentable, que ademais é un elemento transversal ao longo da etapa.

Pola súa banda, as competencias lingüística e dixital (fronte á realidade ineludible da universalización da cartografía dixital e o tratamento cotiá das imaxes satélite), e a de aprender a aprender están presentes de maneira constante na súa vertente máis instrumental e deben impregnar todo o que sexa posible o desenvolvemento curricular da materia. A competencia clave de sentido de iniciativa e espírito emprendedor debe estar moi presente nas vertentes máis actitudinais da competencia (saber ser) e na de coñecemento procedemental.

Finalmente, o tratamento metodolóxico da materia debe axustarse ao nivel competencial inicial do alumnado, respectando ritmos e estilos de aprendizaxe que teñan en conta a atención á diversidade. A materia de Xeografía permite desenvolver metodoloxías activas, nas que o traballo individual e cooperativo estean permanentemente presentes, con elaboración de diferentes tipos de materiais, integrando de forma especial as tecnoloxías da información e da comunicación.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

2.2. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DOS PERFÍS COMPETENCIAIS

Os estándares de aprendizaxe avaliáveis que se consideran prioritarios no perfil competencial da materia de Xeografía de España orgánzanse do seguinte xeito:

CL	XHB1.1.1. Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos.
	XHB1.2.1. Identifica as paisaxes xeográficas.
	XHB1.5.1. Identifica nunha paisaxe as diferenzas entre paisaxe natural e cultural.
	XHB1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.
	XHB2.1.1. Debuxa e sinala sobre un mapa físico de España as unidades do relevo español, comentando as súas características.
	XHB2.2.1. Identifica e representa nun mapa os elementos do relevo que son similares e diferentes do territorio peninsular e insular.
	XHB2.3.1. Enumera e describe os principais trazos do relevo de España.
	XHB2.4.1. Clasifica as unidades do relevo español segundo as súas características xeomorfolóxicas
	XHB2.5.1. Describe sumariamente nun mapa a evolución xeolóxica e a conformación do territorio español.
	XHB2.6.1. Realiza un corte topográfico e explica o relevo que reflicte.
	XHB2.7.1. Enumera e describe os elementos constitutivos dos tipos de solo de España.
	XHB2.7.2. Localiza nun mapa de España os tipos de solos peninsulares e insulares.
	XHB3.2.1. Describe e compara os climas en España, enumerando os factores e os elementos característicos.
	XHB3.3.1. Representa e comenta climogramas específicos de cada clima.
	XHB3.4.1. Comenta as características dos climas españois a partir dos seus climogramas representativos.
	XHB3.5.1. Enumera os trazos dos tipos de tempo atmosférico reflectidos nas estacións climatolóxicas.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB3.5.2. Identifica e interpreta nun mapa do tempo os elementos que explican os tipos de tempo atmosférico.
	XB33.6.1. Comenta un mapa do tempo de España distinguindo os elementos que explican o tipo de tempo característico da estación do ano correspondente.
	XHB3.7.1. Analiza como afecta a España o cambio climático.
	XHB3.7.2. Extrae conclusións ambientais, utilizando gráficas e estatísticas que reflicten as chuvias torrenciais.
	XHB3.8.1. Identifica nun mapa os dominios vexetais, e describe e comenta as súas características.
	XHB3.9.2. Analiza razoadamente unha cliserie.
	XHB4.1.1. Explica a diversidade hídrica en España.
	XHB4.2.1. Localiza nun mapa de España as principais cuncas fluviais.
	XHB4.4.1. Localiza nun mapa as zonas húmidas españolas, e debate un aspecto de actualidade sobre este tema.
	XHB4.5.1. Sitúa nun mapa da rede hidrográfica española os grandes encoros, e deduce consecuencias, analizando tamén as características climáticas.
	XHB4.5.2. Analiza e comenta gráficas e estatísticas que reflicten as épocas de seca en relación cun mapa de tipos de réximes fluviais dos ríos da Península Ibérica, e saca conclusións.
	XHB4.6.1. Selecciona imaxes e novas xornalísticas que reflictan a desigualdade hídrica española e a súa interacción coas actividades humanas.
	XHB5.1.1. Distingue as características dos grandes conxuntos paisaxísticos españois.
	XHB5.1.2. Localiza no mapa as paisaxes naturais españolas e identifica as súas características
	XHB5.2.1. Identifica e formula os problemas suscitados pola interacción entre persoa e natureza sobre as paisaxes.
	XHB5.2.2. Analiza algún elemento lexislador correctivo da acción humana sobre a natureza.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB5.3.1. Diferencia as paisaxes humanizadas das naturais.
	XHB5.4.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia do medio na actividade humana.
	XHB5.4.2. Selecciona e analiza a partir de distintas fontes de información novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia das persoas sobre o medio.
	XHB5.4.3. Obtén e analiza a información que apareza nos medios de comunicación social referida á destrución do medio natural por parte do ser humano.
	XHB5.5.1. Diferencia as paisaxes naturais españolas a partir de fontes gráficas e comenta imaxes representativas de cada unha das variedades de paisaxes naturais localizadas en medios de comunicación social, internet ou outras fontes bibliográficas.
	XHB6.2.1. Comenta a pirámide actual de poboación española e compáraa con algunha dun período anterior ou de previsións futuras.
	XHB6.2.2. Distingue as pirámides de poboación na súa evolución histórica.
	XHB6.3.1. Aplica a teoría da transición demográfica ao caso español.
	XHB6.3.2. Elixo datos e taxas demográficas que amosen a configuración da poboación dun territorio.
	XHB6.4.1. Comenta o mapa da densidade de poboación actual en España.
	XHB6.5.1. Explica os procesos migratorios antigos que afectan a España.
	XHB6.5.2. Identifica e analiza as migracións recentes.
	XHB6.5.3. Explica as relacións entre comunidades autónomas en relación coas migracións interiores.
	XHB6.6.1. Compara e comenta a poboación das rexións que medran e as que diminúen a súa poboación.
	XHB6.7.1. Analiza un gráfico da estrutura da poboación española.
	XHB6.8.1. Resolve problemas de demografía referidos ao cálculo de taxas de poboación.
	XHB6.9.1. Selecciona e analiza información sobre as perspectivas de futuro da poboación española.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB6.10.1. Presenta e defende información sobre a poboación española salientando os aspectos máis significativos, utilizando gráficos, mapas, pirámides, etc., nunha presentación informática ou en exposicións en directo.
XHB7.1.1. Identifica as actividades agropecuarias e forestais.
XHB7.2.1. Sitúa nun mapa a distribución dos principais aproveitamentos agrarios.
XHB7.2.2. Achega os aspectos do pasado histórico que incidiron nas estruturas agrarias españolas.
XHB7.3.1. Selecciona e comenta imaxes que poñen de manifesto as características das paisaxes agrarias españolas.
XHB7.4.1. Define historicamente, de forma sumaria, a estrutura da propiedade
XHB7.5.1. Identifica e analiza as características das paisaxes agrarias españolas.
XHB7.6.1. Achega datos ou gráficos de aspectos estruturais que expliquen o dinamismo dun sector agrario dado.
XHB7.6.2. Comenta textos xornalísticos que expliquen a situación española na PAC.
XHB7.7.1. Establece as características e as peculiaridades da actividade pesqueira española e galega.
XHB7.7.2. Selecciona e analiza novas xornalísticas que tratan problemas pesqueiros e identifica a súa orixe.
XHB7.8.1. Confecciona gráficos comparativos do peso específico no PIB das actividades agrarias, gandeiras, forestal e pesqueiras españolas fronte a outros sectores de actividade.
XHB8.1.1. Selecciona e analiza información sobre os problemas e a configuración da industria española.
XHB8.1.2. Establece un eixe cronolóxico para explicar a evolución histórica da industrialización española
XHB8.1.3. Selecciona e analiza imaxes que amosen a evolución histórica da industria española nunha zona concreta ou dun sector concreto.
XHB8.2.1. Relaciona o nacemento da industria e a localización de fontes de enerxía e materias primas en España.
XHB8.3.1. Enumera as características da industria española e as súas diferenzas rexionais.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB8.3.2. Confecciona e analiza gráficas e estatísticas que expliquen as producións industriais.
	XHB8.4.1. Analiza e comenta paisaxes de espazos industriais
	XHB8.5.1. Sinala nun mapa os asentamentos industriais máis importantes, distinguindo entre os sectores industriais.
	XHB8.5.2. Localiza e describe as rexións industriais e os eixes de desenvolvemento industrial.
	XHB8.5.3. Describe os eixes ou focos de desenvolvemento industrial, e as súas perspectivas de futuro.
	XHB8.6.1. Describe as políticas industriais da Unión Europea e a súa influencia nas españolas.
	XHB9.1.1. Identifica as características do sector terciario español.
	XHB9.2.1. Explica a incidencia do sector servizos para a economía española.
	XHB9.3.1. Describe como se articulan os medios de comunicación máis importantes de España (ferrocarrís, estradas, portos e aeroportos).
	XHB9.3.2. Comenta sobre un mapa de transportes a transcendencia que este sector ten para articular o territorio.
	XHB9.3.3. Describe e analiza mapas que reflictan un sistema de transporte determinado.
	XHB9.3.4. Distingue nun mapa os principais nodos de transporte español.
	XHB9.3.5. Resolve problemas formulados nun caso específico sobre vías de comunicación no noso país.
	XHB9.4.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento comercial.
	XHB9.5.1. Analiza e explica as desigualdades do espazo turístico.
	XHB9.6.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento turístico español.
	XHB9.6.2. Explica como articulan o territorio outras actividades terciarias.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB9.7.1. Confecciona esquemas para analizar a influencia do sector servizos na economía e no emprego en España, a partir de imaxes que reflictan o seu impacto nunha paisaxe.
	XHB10.1.1. Define cidade e achega exemplos.
	XHB10.2.1. Analiza e explica o plano da cidade máis próxima ao lugar de residencia, ou a máis significativa.
	XHB10.3.1. Identifica as características do proceso de urbanización.
	XHB10.3.2. Explica e propón exemplos de procesos de planificación urbana.
	XHB10.4.1. Sinala a influencia histórica no plano das cidades españolas.
	XHB10.4.2. Explica a morfoloxía urbana e sinala as partes dunha cidade sobre un plano desta.
	XHB10.5.1. Comenta unha paisaxe urbana a partir dunha fonte gráfica.
	XHB10.5.2. Selecciona e analiza imaxes que expliquen a morfoloxía e a estrutura urbana dunha cidade coñecida.
	XHB10.6.1. Explica a xerarquización urbana española.
	XHB10.7.1. Describe e analiza as influencias mutuas entre a cidade e o espazo que a rodea.
	XHB10.8.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas que amosen a configuración e a problemática do sistema urbano español.
	XHB11.1.1. Localiza e explica nun mapa a organización territorial española, partindo do concello e da comunidade autónoma.
	XHB11.2.1. Explica a ordenación territorial española a partir de mapas históricos e actuais.
	XHB11.2.2. Caracteriza a ordenación territorial establecida pola Constitución de 1978.
	XHB11.2.3. Compara a ordenación territorial actual e a da primeira metade do século XX.
	XHB11.2.4. Distingue e enumera as comunidades autónomas, as principais cidades en cada unha e os países fronteirizos de España.
	XHB11.3.1. Enumera os desequilibrios e os contrastes territoriais existentes na organización territorial española.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB11.4.1. Explica as políticas territoriais que practican as comunidades autónomas en aspectos concretos.
	XHB11.5.1. Distingue os símbolos que diferencian as comunidades autónomas.
	XHB11.5.2. Explica razoadamente os trazos esenciais das políticas territoriais autonómicas.
	XHB12.1.1. Localiza nun mapa as grandes áreas xoeconómicas e sinala aquelas coas que España ten máis relación.
	XHB12.1.2. Identifica aspectos salientables de España na situación mundial.
	XHB12.1.3. Localiza a situación española entre as grandes áreas xoeconómicas mundiais.
	XHB12.2.1. Explica a posición de España na Unión Europea.
	XHB12.3.1. Extrae conclusións das medidas que a Unión Europea toma en política rexional e de cohesión territorial que afectan a España.
	XHB12.3.2. Comenta novas xornalísticas ou textos que explican a posición de España na Unión Europea.
	XHB12.4.1. Identifica e describe os trazos da globalización con exemplificacións que afecten a España.
	XHB12.5.1. Confecciona cadros comparativos da aplicación a casos concretos dos conceptos de mundialización e de diversidade territorial.
	XHB12.6.1. Explica as repercusións da inclusión de España en espazos xeopolíticos e socioeconómicos continentais e mundiais a partir de distintas fontes de información xeográfica.
CMCT	XHB1.1.1. Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos.
	XHB1.2.1. Identifica as paisaxes xeográficas.
	XHB1.2.2. Enumera e describe as características das paisaxes xeográficas.
	XHB1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.
	XHB1.4.1. Extrae información do mapa topográfico mediante os procedementos de traballo do xeógrafo.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB1.4.2. Extrae a información de mapas e planos de diferentes escalas.
XHB1.5.1. Identifica nunha paisaxe as diferenzas entre paisaxe natural e cultural.
XHB1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.
XHB2.1.1. Debuxa e sinala sobre un mapa físico de España as unidades do relevo español, comentando as súas características.
XHB2.2.1. Identifica e representa nun mapa os elementos do relevo que son similares e diferentes do territorio peninsular e insular.
XHB2.3.1. Enumera e describe os principais trazos do relevo de España.
XHB2.4.1. Clasifica as unidades do relevo español segundo as súas características xeomorfolóxicas.
XHB2.5.1. Describe sumariamente nun mapa a evolución xeolóxica e a conformación do territorio español.
XHB2.6.1. Realiza un corte topográfico e explica o relevo que reflicte.
XHB2.7.1. Enumera e describe os elementos constitutivos dos tipos de solo de España.
XHB2.7.2. Localiza nun mapa de España os tipos de solos peninsulares e insulares.
XHB3.1.1. Localiza os climas nun mapa de España.
XHB3.2.1. Describe e compara os climas en España, enumerando os factores e os elementos característicos.
XHB3.3.1. Representa e comenta climogramas específicos de cada clima.
XHB3.4.1. Comenta as características dos climas españois a partir dos seus climogramas representativos.
XHB3.5.1. Enumera os trazos dos tipos de tempo atmosférico reflectidos nas estacións climatolóxicas.
XHB3.5.2. Identifica e interpreta nun mapa do tempo os elementos que explican os tipos de tempo atmosférico.
XHB3.6.1. Comenta un mapa do tempo de España distinguindo os elementos que explican o tipo de tempo característico da estación do ano correspondente.
XHB3.7.1. Analiza como afecta a España o cambio climático.
XHB3.7.2. Extrae conclusións ambientais, utilizando gráficas e estatísticas que reflicten as chuvias torrenciais.
XHB3.8.1. Identifica nun mapa os dominios vexetais, e describe e comenta as súas características.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB3.9.1. Ante unha paisaxe natural, identifica as formacións vexetais que aparezan.
XHB3.9.2. Analiza razoadamente unha cliserie.
XHB4.1.1. Explica a diversidade hídrica en España.
XHB4.2.1. Localiza nun mapa de España as principais cuncas fluviais.
XHB4.3.1. Relaciona os réximes hídricos dos cursos fluviais coas posibilidades de aproveitamento hídrico en España
XHB4.4.1. Localiza nun mapa as zonas húmidas españolas, e debate un aspecto de actualidade sobre este tema.
XHB4.5.1. Sitúa nun mapa da rede hidrográfica española os grandes encoros, e deduce consecuencias, analizando tamén as características climáticas.
XHB4.5.2. Analiza e comenta gráficas e estatísticas que reflicten as épocas de seca en relación cun mapa de tipos de réximes fluviais dos ríos da Península Ibérica, e saca conclusións.
XHB4.6.1. Selecciona imaxes e novas xornalísticas que reflictan a desigualdade hídrica española e a súa interacción coas actividades humanas.
XHB5.1.1. Distingue as características dos grandes conxuntos paisaxísticos españois.
XHB5.1.2. Localiza no mapa as paisaxes naturais españolas e identifica as súas características
XHB5.2.1. Identifica e formula os problemas suscitados pola interacción entre persoa e natureza sobre as paisaxes
XHB5.2.2. Analiza algún elemento lexislador correctivo da acción humana sobre a natureza.
XHB5.3.1. Diferencia as paisaxes humanizadas das naturais.
XHB5.4.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia do medio na actividade humana.
XHB5.4.2. Selecciona e analiza a partir de distintas fontes de información novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia das persoas sobre o medio.
XHB5.4.3. Obtén e analiza a información que apareza nos medios de comunicación social referida á destrución do medio natural por parte do ser humano.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB5.5.1. Diferencia as paisaxes naturais españolas a partir de fontes gráficas e comenta imaxes representativas de cada unha das variedades de paisaxes naturais localizadas en medios de comunicación social, internet ou outras fontes bibliográficas.
XHB6.1.1. Utiliza as ferramentas de estudo da poboación.
XHB6.2.1. Comenta a pirámide actual de poboación española e compáraa con algunha dun período anterior ou de previsións futuras.
XHB6.2.2. Distingue as pirámides de poboación na súa evolución histórica.
XHB6.3.1. Aplica a teoría da transición demográfica ao caso español.
XHB6.3.2. Elixe datos e taxas demográficas que amosen a configuración da poboación dun territorio.
XHB6.4.1. Comenta o mapa da densidade de poboación actual en España.
XHB6.5.1. Explica os procesos migratorios antigos que afectan a España.
XHB6.5.2. Identifica e analiza as migracións recentes.
XHB6.5.3. Explica as relacións entre comunidades autónomas en relación coas migracións interiores.
XHB6.6.1. Compara e comenta a poboación das rexións que medran e as que diminúen a súa poboación.
XHB6.7.1. Analiza un gráfico da estrutura da poboación española
XHB6.8.1. Resolve problemas de demografía referidos ao cálculo de taxas de poboación.
XHB6.9.1. Selecciona e analiza información sobre as perspectivas de futuro da poboación española.
XHB6.10.1. Presenta e defende información sobre a poboación española salientando os aspectos máis significativos, utilizando gráficos, mapas, pirámides, etc., nunha presentación informática ou en exposicións en directo.
XHB7.1.1. Identifica as actividades agropecuarias e forestais.
XHB7.2.1. Sitúa nun mapa a distribución dos principais aproveitamentos agrarios.
XHB7.3.1. Selecciona e comenta imaxes que poñen de manifesto as características das paisaxes agrarias españolas.
XHB7.4.1. Define historicamente, de forma sumaria, a estrutura da propiedade
XHB7.5.1. Identifica e analiza as características das paisaxes agrarias españolas.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB7.6.1. Achega datos ou gráficos de aspectos estruturais que expliquen o dinamismo dun sector agrario dado.
XHB7.7.1. Establece as características e as peculiaridades da actividade pesqueira española e galega.
XHB7.8.1. Confecciona gráficos comparativos do peso específico no PIB das actividades agrarias, gandeiras, forestal e pesqueiras españolas fronte a outros sectores de actividade.
XHB8.1.1. Selecciona e analiza información sobre os problemas e a configuración da industria española.
XHB8.1.2. Establece un eixe cronolóxico para explicar a evolución histórica da industrialización española.
XHB8.2.1. Relaciona o nacemento da industria e a localización de fontes de enerxía e materias primas en España.
XHB8.3.1. Enumera as características da industria española e as súas diferenzas rexionais.
XHB8.3.2. Confecciona e analiza gráficas e estatísticas que expliquen as producións industriais.
XHB8.4.1. Analiza e comenta paisaxes de espazos industriais.
XHB8.5.3. Describe os eixes ou focos de desenvolvemento industrial, e as súas perspectivas de futuro.
XHB8.6.1. Describe as políticas industriais da Unión Europea e a súa influencia nas españolas.
XHB9.1.1. Identifica as características do sector terciario español.
XHB9.2.1. Explica a incidencia do sector servizos para a economía española.
XHB9.3.1. Describe como se articulan os medios de comunicación máis importantes de España (ferrocarrís, estradas, portos e aeroportos).
XHB9.3.2. Comenta sobre un mapa de transportes a transcendencia que este sector ten para articular o territorio.
XHB9.3.3. Describe e analiza mapas que reflectan un sistema de transporte determinado
XHB9.3.4. Distingue nun mapa os principais nodos de transporte español.
XHB9.3.5. Resolve problemas formulados nun caso específico sobre vías de comunicación no noso país.
XHB9.4.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento comercial
XHB9.5.1. Analiza e explica as desigualdades do espazo turístico.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB9.6.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento turístico español.
XHB9.6.2. Explica como articulan o territorio outras actividades terciarias.
XHB9.6.3. Analiza e comenta imaxes do espazo destinado a transportes, comercial ou outras actividades do sector servizos.
XHB9.7.1. Confecciona esquemas para analizar a influencia do sector servizos na economía e no emprego en España, a partir de imaxes que reflectan o seu impacto nunha paisaxe.
XHB10.1.1. Define cidade e achega exemplos.
XHB10.2.1. Analiza e explica o plano da cidade máis próxima ao lugar de residencia, ou a máis significativa.
XHB10.3.1. Identifica as características do proceso de urbanización.
XHB10.4.1. Sinala a influencia histórica no plano das cidades españolas.
XHB10.5.1. Comenta unha paisaxe urbana a partir dunha fonte gráfica.
XHB10.5.2. Selecciona e analiza imaxes que expliquen a morfoloxía e a estrutura urbana dunha cidade coñecida.
XHB10.6.1. Explica a xerarquización urbana española.
XHB10.7.1. Describe e analiza as influencias mutuas entre a cidade e o espazo que a rodea.
XHB10.8.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas que amosen a configuración e a problemática do sistema urbano español.
XHB11.1.1. Localiza e explica nun mapa a organización territorial española, partindo do concello e da comunidade autónoma.
XHB11.2.1. Explica a ordenación territorial española a partir de mapas históricos e actuais.
XHB11.2.2. Caracteriza a ordenación territorial establecida pola Constitución de 1978.
XHB11.2.3. Compara a ordenación territorial actual e a da primeira metade do século XX.
XHB11.2.4. Distingue e enumera as comunidades autónomas, as principais cidades en cada unha e os países fronteirizos de España.
XHB11.3.1. Enumera os desequilibrios e os contrastes territoriais existentes na organización territorial española
XHB11.4.1. Explica as políticas territoriais que practican as comunidades autónomas en aspectos concretos.
XHB11.5.1. Distingue os símbolos que diferencian as comunidades autónomas.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB12.1.1. Localiza nun mapa as grandes áreas xeoeconómicas e sinala aquelas coas que España ten máis relación.
	XHB12.1.2. Identifica aspectos salientables de España na situación mundial.
	XHB12.1.3. Localiza a situación española entre as grandes áreas xeoeconómicas mundiais.
	XHB12.2.1. Explica a posición de España na Unión Europea.
	XHB12.3.1. Extrae conclusións das medidas que a Unión Europea toma en política rexional e de cohesión territorial que afectan a España.
	XHB12.3.2. Comenta novas xornalísticas ou textos que explican a posición de España na Unión Europea.
	XHB12.4.1. Identifica e describe os trazos da globalización con exemplificacións que afecten a España.
	XHB12.5.1. Confecciona cadros comparativos da aplicación a casos concretos dos conceptos de mundialización e de diversidade territorial.
	XHB12.6.1. Explica as repercusións da inclusión de España en espazos xeopolíticos e socioeconómicos continentais e mundiais a partir de distintas fontes de información xeográfica.
CD	XHB1.1.1. Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos
	XHB1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.
	XHB1.4.1. Extrae información do mapa topográfico mediante os procedementos de traballo do xeógrafo.
	XHB1.4.2. Extrae a información de mapas e planos de diferentes escalas.
	XHB1.5.1. Identifica nunha paisaxe as diferenzas entre paisaxe natural e cultural.
	XHB1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.
	XHB2.1.1. Debuxa e sinala sobre un mapa físico de España as unidades do relevo español, comentando as súas características.
	XHB2.2.1. Identifica e representa nun mapa os elementos do relevo que son similares e diferentes do territorio peninsular e insular.
	XHB2.5.1. Describe sumariamente nun mapa a evolución xeolóxica e a conformación do territorio español.
	XHB2.6.1. Realiza un corte topográfico e explica o relevo que reflicte.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB2.7.2. Localiza nun mapa de España os tipos de solos peninsulares e insulares
XHB3.1.1. Localiza os climas nun mapa de España.
XHB3.2.1. Describe e compara os climas en España, enumerando os factores e os elementos característicos.
XHB3.3.1. Representa e comenta climogramas específicos de cada clima.
XHB3.4.1. Comenta as características dos climas españois a partir dos seus climogramas representativos.
XHB3.5.1. Enumera os trazos dos tipos de tempo atmosférico reflectidos nas estacións climatolóxicas.
XHB3.5.2. Identifica e interpreta nun mapa do tempo os elementos que explican os tipos de tempo atmosférico.
XB33.6.1. Comenta un mapa do tempo de España distinguindo os elementos que explican o tipo de tempo característico da estación do ano correspondente.
XHB3.7.1. Analiza como afecta a España o cambio climático.
XHB3.7.2. Extrae conclusións ambientais, utilizando gráficas e estatísticas que reflicten as chuvias torrenciais.
XHB3.8.1. Identifica nun mapa os dominios vexetais, e describe e comenta as súas características.
XHB3.9.1. Ante unha paisaxe natural, identifica as formacións vexetais que aparezan.
XHB3.9.2. Analiza razoadamente unha cliserie.
XHB4.1.1. Explica a diversidade hídrica en España.
XHB4.2.1. Localiza nun mapa de España as principais cuncas fluviais.
XHB4.4.1. Localiza nun mapa as zonas húmidas españolas, e debate un aspecto de actualidade sobre este tema.
XHB4.5.1. Sitúa nun mapa da rede hidrográfica española os grandes encoros, e deduce consecuencias, analizando tamén as características climáticas.
XHB4.5.2. Analiza e comenta gráficas e estatísticas que reflicten as épocas de seca en relación cun mapa de tipos de réximes fluviais dos ríos da Península Ibérica, e saca conclusións.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB4.6.1. Selecciona imaxes e novas xornalísticas que reflictan a desigualdade hídrica española e a súa interacción coas actividades humanas.
XHB5.1.1. Distingue as características dos grandes conxuntos paisaxísticos españois.
XHB5.4.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia do medio na actividade humana.
XHB5.4.2. Selecciona e analiza a partir de distintas fontes de información novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia das persoas sobre o medio.
XHB5.4.3. Obtén e analiza a información que apareza nos medios de comunicación social referida á destrución do medio natural por parte do ser humano
XHB5.5.1. Diferencia as paisaxes naturais españolas a partir de fontes gráficas e comenta imaxes representativas de cada unha das variedades de paisaxes naturais localizadas en medios de comunicación social, internet ou outras fontes bibliográficas.
XHB6.1.1. Utiliza as ferramentas de estudo da poboación.
XHB6.2.1. Comenta a pirámide actual de poboación española e compáraa con algunha dun período anterior ou de previsións futuras.
XHB6.2.2. Distingue as pirámides de poboación na súa evolución histórica.
XHB6.3.1. Aplica a teoría da transición demográfica ao caso español.
XHB6.3.2. Elixe datos e taxas demográficas que amosen a configuración da poboación dun territorio.
XHB6.4.1. Comenta o mapa da densidade de poboación actual en España.
XHB6.5.1. Explica os procesos migratorios antigos que afectan a España.
XHB6.5.2. Identifica e analiza as migracións recentes.
XHB6.5.3. Explica as relacións entre comunidades autónomas en relación coas migracións interiores.
XHB6.6.1. Compara e comenta a poboación das rexións que medran e as que diminúen a súa poboación.
XHB6.7.1. Analiza un gráfico da estrutura da poboación española.
XHB6.8.1. Resolve problemas de demografía referidos ao cálculo de taxas de poboación.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB6.9.1. Selecciona e analiza información sobre as perspectivas de futuro da poboación española.
XHB6.10.1. Presenta e defende información sobre a poboación española salientando os aspectos máis significativos, utilizando gráficos, mapas, pirámides, etc., nunha presentación informática ou en exposicións en directo.
XHB7.1.1. Identifica as actividades agropecuarias e forestais.
XHB7.1.2. Diferencia as actividades do sector primario doutras actividades económicas.
XHB7.2.1. Sitúa nun mapa a distribución dos principais aproveitamentos agrarios.
XHB7.3.1. Selecciona e comenta imaxes que poñen de manifesto as características das paisaxes agrarias españolas.
XHB7.4.1. Define historicamente, de forma sumaria, a estrutura da propiedade
XHB7.5.1. Identifica e analiza as características das paisaxes agrarias españolas.
XHB7.6.1. Achega datos ou gráficos de aspectos estruturais que expliquen o dinamismo dun sector agrario dado.
XHB7.7.1. Establece as características e as peculiaridades da actividade pesqueira española e galega.
XHB7.8.1. Confecciona gráficos comparativos do peso específico no PIB das actividades agrarias, gandeiras, forestal e pesqueiras españolas fronte a outros sectores de actividade.
XHB8.1.1. Selecciona e analiza información sobre os problemas e a configuración da industria española.
XHB8.1.3. Selecciona e analiza imaxes que amosen a evolución histórica da industria española nunha zona concreta ou dun sector concreto.
XHB8.2.1. Relaciona o nacemento da industria e a localización de fontes de enerxía e materias primas en España.
XHB8.3.2. Confecciona e analiza gráficas e estatísticas que expliquen as producións industriais.
XHB8.4.1. Analiza e comenta paisaxes de espazos industriais.
XHB8.5.1. Sinala nun mapa os asentamentos industriais máis importantes, distinguindo entre os sectores industriais.
XHB8.5.2. Localiza e describe as rexións industriais e os eixes de desenvolvemento industrial.
XHB8.5.3. Describe os eixes ou focos de desenvolvemento industrial, e as súas perspectivas de futuro.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB8.6.1. Describe as políticas industriais da Unión Europea e a súa influencia nas españolas.
XHB9.3.1. Describe como se articulan os medios de comunicación máis importantes de España (ferrocarrís, estradas, portos e aeroportos).
XHB9.3.2. Comenta sobre un mapa de transportes a transcendencia que este sector ten para articular o territorio.
XHB9.3.3. Describe e analiza mapas que reflectan un sistema de transporte determinado.
XHB9.3.4. Distingue nun mapa os principais nodos de transporte español.
XHB9.3.5. Resolve problemas formulados nun caso específico sobre vías de comunicación no noso país.
XHB9.4.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento comercial.
XHB9.5.1. Analiza e explica as desigualdades do espazo turístico.
XHB9.6.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento turístico español.
XHB9.6.3. Analiza e comenta imaxes do espazo destinado a transportes, comercial ou outras actividades do sector servizos.
XHB9.7.1. Confecciona esquemas para analizar a influencia do sector servizos na economía e no emprego en España, a partir de imaxes que reflectan o seu impacto nunha paisaxe.
XHB10.2.1. Analiza e explica o plano da cidade máis próxima ao lugar de residencia, ou a máis significativa.
XHB10.4.1. Sinala a influencia histórica no plano das cidades españolas.
XHB10.4.2. Explica a morfoloxía urbana e sinala as partes dunha cidade sobre un plano desta.
XHB10.5.1. Comenta unha paisaxe urbana a partir dunha fonte gráfica.
XHB10.5.2. Selecciona e analiza imaxes que expliquen a morfoloxía e a estrutura urbana dunha cidade coñecida.
XHB10.8.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas que amosen a configuración e a problemática do sistema urbano español.
XHB11.1.1. Localiza e explica nun mapa a organización territorial española, partindo do concello e da comunidade autónoma.
XHB11.2.1. Explica a ordenación territorial española a partir de mapas históricos e actuais.
XHB11.2.2. Caracteriza a ordenación territorial establecida pola Constitución de 1978.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB11.2.3. Compara a ordenación territorial actual e a da primeira metade do século XX.
	XHB11.2.4. Distingue e enumera as comunidades autónomas, as principais cidades en cada unha e os países fronteirizos de España.
	XHB12.1.1. Localiza nun mapa as grandes áreas xeoeconómicas e sinala aquelas coas que España ten máis relación.
	XHB12.1.2. Identifica aspectos salientables de España na situación mundial.
	XHB12.1.3. Localiza a situación española entre as grandes áreas xeoeconómicas mundiais.
	XHB12.3.2. Comenta novas xornalísticas ou textos que explican a posición de España na Unión Europea.
	XHB12.5.1. Confecciona cadros comparativos da aplicación a casos concretos dos conceptos de mundialización e de diversidade territorial.
	XHB12.6.1. Explica as repercusións da inclusión de España en espazos xeopolíticos e socioeconómicos continentais e mundiais a partir de distintas fontes de información xeográfica
CAA	XHB1.1.1. Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos.
	XHB1.2.1. Identifica as paisaxes xeográficas.
	XHB1.2.2. Enumera e describe as características das paisaxes xeográficas.
	XHB1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.
	XHB1.4.1. Extrae información do mapa topográfico mediante os procedementos de traballo do xeógrafo.
	XHB1.5.1. Identifica nunha paisaxe as diferenzas entre paisaxe natural e cultural.
	XHB1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.
	XHB2.1.1. Debuxa e sinala sobre un mapa físico de España as unidades do relevo español, comentando as súas características.
	XHB2.2.1. Identifica e representa nun mapa os elementos do relevo que son similares e diferentes do territorio peninsular e insular.
	XHB2.3.1. Enumera e describe os principais trazos do relevo de España.
	XHB2.4.1. Clasifica as unidades do relevo español segundo as súas características xeomorfolóxicas.
	XHB2.5.1. Describe sumariamente nun mapa a evolución xeolóxica e a conformación do territorio español.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB2.6.1. Realiza un corte topográfico e explica o relevo que reflicte.
XHB2.7.1. Enumera e describe os elementos constitutivos dos tipos de solo de España.
XHB2.7.2. Localiza nun mapa de España os tipos de solos peninsulares e insulares.
XHB3.1.1. Localiza os climas nun mapa de España.
XHB3.2.1. Describe e compara os climas en España, enumerando os factores e os elementos característicos.
XHB3.3.1. Representa e comenta climogramas específicos de cada clima.
XHB3.4.1. Comenta as características dos climas españois a partir dos seus climogramas representativos.
XHB3.5.1. Enumera os trazos dos tipos de tempo atmosférico reflectidos nas estacións climatolóxicas.
XHB3.5.2. Identifica e interpreta nun mapa do tempo os elementos que explican os tipos de tempo atmosférico.
XHB3.6.1. Comenta un mapa do tempo de España distinguindo os elementos que explican o tipo de tempo característico da estación do ano correspondente.
XHB3.7.1. Analiza como afecta a España o cambio climático.
XHB3.7.2. Extrae conclusións ambientais, utilizando gráficas e estatísticas que reflicten as chuvias torrenciais.
XHB3.8.1. Identifica nun mapa os dominios vexetais, e describe e comenta as súas características.
XHB3.9.1. Ante unha paisaxe natural, identifica as formacións vexetais que aparezan.
XHB3.9.2. Analiza razoadamente unha cliserie.
XHB4.1.1. Explica a diversidade hídrica en España.
XHB4.2.1. Localiza nun mapa de España as principais cuncas fluviais.
XHB4.3.1. Relaciona os réximes hídricos dos cursos fluviais coas posibilidades de aproveitamento hídrico en España.
XHB4.4.1. Localiza nun mapa as zonas húmidas españolas, e debate un aspecto de actualidade sobre este tema.
XHB4.5.1. Sitúa nun mapa da rede hidrográfica española os grandes encoros, e deduce consecuencias, analizando tamén as características climáticas.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB4.5.2. Analiza e comenta gráficas e estatísticas que reflicten as épocas de seca en relación cun mapa de tipos de réximes fluviais dos ríos da Península Ibérica, e saca conclusións.

XHB4.6.1. Selecciona imaxes e novas xornalísticas que reflictan a desigualdade hídrica española e a súa interacción coas actividades humanas.

XHB5.1.1. Distingue as características dos grandes conxuntos paisaxísticos españois.

XHB5.1.2. Localiza no mapa as paisaxes naturais españolas e identifica as súas características

XHB5.2.1. Identifica e formula os problemas suscitados pola interacción entre persoa e natureza sobre as paisaxes.

XHB5.2.2. Analiza algún elemento lexislador correctivo da acción humana sobre a natureza.

XHB5.3.1. Diferencia as paisaxes humanizadas das naturais.

XHB5.4.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia do medio na actividade humana

XHB5.4.2. Selecciona e analiza a partir de distintas fontes de información novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia das persoas sobre o medio.

XHB5.4.3. Obtén e analiza a información que apareza nos medios de comunicación social referida á destrución do medio natural por parte do ser humano

XHB5.5.1. Diferencia as paisaxes naturais españolas a partir de fontes gráficas e comenta imaxes representativas de cada unha das variedades de paisaxes naturais localizadas en medios de comunicación social, internet ou outras fontes bibliográficas.

XHB6.1.1. Utiliza as ferramentas de estudo da poboación.

XHB6.2.1. Comenta a pirámide actual de poboación española e compáraa con algunha dun período anterior ou de previsións futuras.

XHB6.2.2. Distingue as pirámides de poboación na súa evolución histórica.

XHB6.3.1. Aplica a teoría da transición demográfica ao caso español.

XHB6.3.2. Elixe datos e taxas demográficas que amosen a configuración da poboación dun territorio.

XHB6.5.1. Explica os procesos migratorios antigos que afectan a España.

XHB6.5.2. Identifica e analiza as migracións recentes.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB6.5.3. Explica as relacións entre comunidades autónomas en relación coas migracións interiores.
XHB6.6.1. Compara e comenta a poboación das rexións que medran e as que diminúen a súa poboación.
XHB6.7.1. Analiza un gráfico da estrutura da poboación española
XHB6.8.1. Resolve problemas de demografía referidos ao cálculo de taxas de poboación.
XHB6.9.1. Selecciona e analiza información sobre as perspectivas de futuro da poboación española.
XHB6.10.1. Presenta e defende información sobre a poboación española salientando os aspectos máis significativos, utilizando gráficos, mapas, pirámides, etc., nunha presentación informática ou en exposicións en directo.
XHB7.2.2. Achega os aspectos do pasado histórico que incidiron nas estruturas agrarias españolas.
XHB7.3.1. Selecciona e comenta imaxes que poñen de manifesto as características das paisaxes agrarias españolas.
XHB7.5.1. Identifica e analiza as características das paisaxes agrarias españolas.
XHB7.6.1. Achega datos ou gráficos de aspectos estruturais que expliquen o dinamismo dun sector agrario dado.
XHB7.6.2. Comenta textos xornalísticos que expliquen a situación española na PAC.
XHB7.7.2. Selecciona e analiza novas xornalísticas que tratan problemas pesqueiros e identifica a súa orixe.
XHB7.8.1. Confecciona gráficos comparativos do peso específico no PIB das actividades agrarias, gandeiras, forestal e pesqueiras españolas fronte a outros sectores de actividade.
XHB8.1.1. Selecciona e analiza información sobre os problemas e a configuración da industria española.
XHB8.1.2. Establece un eixe cronolóxico para explicar a evolución histórica da industrialización española
XHB8.1.3. Selecciona e analiza imaxes que amosen a evolución histórica da industria española nunha zona concreta ou dun sector concreto.
XHB8.2.1. Relaciona o nacemento da industria e a localización de fontes de enerxía e materias primas en España.
XHB8.3.2. Confecciona e analiza gráficas e estatísticas que expliquen as producións industriais.
XHB8.4.1. Analiza e comenta paisaxes de espazos industriais.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB8.5.1. Sinala nun mapa os asentamentos industriais máis importantes, distinguindo entre os sectores industriais.
XHB8.5.3. Describe os eixes ou focos de desenvolvemento industrial, e as súas perspectivas de futuro.
XHB8.6.1. Describe as políticas industriais da Unión Europea e a súa influencia nas españolas.
XHB9.2.1. Explica a incidencia do sector servizos para a economía española.
XHB9.3.1. Describe como se articulan os medios de comunicación máis importantes de España (ferrocarrís, estradas, portos e aeroportos).
XHB9.3.2. Comenta sobre un mapa de transportes a transcendencia que este sector ten para articular o territorio.
XHB9.3.3. Describe e analiza mapas que reflectan un sistema de transporte determinado.
XHB9.3.4. Distingue nun mapa os principais nodos de transporte español.
XHB9.3.5. Resolve problemas formulados nun caso específico sobre vías de comunicación no noso país.
XHB9.4.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento comercial.
XHB9.5.1. Analiza e explica as desigualdades do espazo turístico.
XHB9.6.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento turístico español.
XHB9.6.2. Explica como articulan o territorio outras actividades terciarias.
XHB9.6.3. Analiza e comenta imaxes do espazo destinado a transportes, comercial ou outras actividades do sector servizos
XHB9.7.1. Confecciona esquemas para analizar a influencia do sector servizos na economía e no emprego en España, a partir de imaxes que reflectan o seu impacto nunha paisaxe.
XHB10.2.1. Analiza e explica o plano da cidade máis próxima ao lugar de residencia, ou a máis significativa.
XHB10.3.1. Identifica as características do proceso de urbanización.
XHB10.3.2. Explica e propón exemplos de procesos de planificación urbana.
XHB10.4.1. Sinala a influencia histórica no plano das cidades españolas.
XHB10.4.2. Explica a morfoloxía urbana e sinala as partes dunha cidade sobre un plano desta.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB10.5.1. Comenta unha paisaxe urbana a partir dunha fonte gráfica.
XHB10.5.2. Selecciona e analiza imaxes que expliquen a morfoloxía e a estrutura urbana dunha cidade coñecida.
XHB10.6.1. Explica a xerarquización urbana española
XHB10.7.1. Describe e analiza as influencias mutuas entre a cidade e o espazo que a rodea.
XHB10.8.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas que amosen a configuración e a problemática do sistema urbano español.
XHB11.1.1. Localiza e explica nun mapa a organización territorial española, partindo do concello e da comunidade autónoma.
XHB11.2.1. Explica a ordenación territorial española a partir de mapas históricos e actuais.
XHB11.2.2. Caracteriza a ordenación territorial establecida pola Constitución de 1978.
XHB11.2.3. Compara a ordenación territorial actual e a da primeira metade do século XX.
XHB11.2.4. Distingue e enumera as comunidades autónomas, as principais cidades en cada unha e os países fronteirizos de España.
XHB11.3.1. Enumera os desequilibrios e os contrastes territoriais existentes na organización territorial española
XHB11.4.1. Explica as políticas territoriais que practican as comunidades autónomas en aspectos concretos.
XHB11.5.2. Explica razoadamente os trazos esenciais das políticas territoriais autonómicas.
XHB12.1.1. Localiza nun mapa as grandes áreas xeoeconómicas e sinala aquelas coas que España ten máis relación.
XHB12.1.2. Identifica aspectos salientables de España na situación mundial.
XHB12.1.3. Localiza a situación española entre as grandes áreas xeoeconómicas mundiais.
XHB12.2.1. Explica a posición de España na Unión Europea
XHB12.3.1. Extrae conclusións das medidas que a Unión Europea toma en política rexional e de cohesión territorial que afectan a España.
XHB12.3.2. Comenta novas xornalísticas ou textos que explican a posición de España na Unión Europea.
XHB12.4.1. Identifica e describe os trazos da globalización con exemplificacións que afecten a España.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB12.5.1. Confecciona cadros comparativos da aplicación a casos concretos dos conceptos de mundialización e de diversidade territorial.
	XHB12.6.1. Explica as repercusións da inclusión de España en espazos xeopolíticos e socioeconómicos continentais e mundiais a partir de distintas fontes de información xeográfica.
CSC	XHB5.2.2. Analiza algún elemento lexislador correctivo da acción humana sobre a natureza.
	XHB9.7.1. Confecciona esquemas para analizar a influencia do sector servizos na economía e no emprego en España, a partir de imaxes que reflectan o seu impacto nunha paisaxe.
	XHB12.4.1. Identifica e describe os trazos da globalización con exemplificacións que afecten a España.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO**3. OBXECTIVOS DO CURSO**

1. Comprender e explicar o espazo xeográfico galego e español como un espazo dinámico, caracterizado polos contrastes e pola complexidade territorial, resultado da interacción de procesos sociais, económicos, tecnolóxicos e culturais, que actuaron nun marco natural e histórico.
2. Identificar e comprender os elementos básicos da organización do territorio, empregando conceptos e destrezas especificamente xeográficas, para analizar e interpretar un determinado fenómeno ou situación territorial, valorando os múltiples factores que interveñen, utilizando na súa descrición e explicación a terminoloxía axeitada.
3. Coñecer as características dos diferentes medios naturais existentes en Galicia e en España, identificando os trazos xeográficos que os definen, poñéndoo en relación cos grandes medios naturais europeos e mundiais.
4. Identificar e explicar as causas da distribución espacial de fenómenos xeográficos e analizar as consecuencias
5. Comprender a poboación como un recurso esencial, cuxa distribución, dinámica e estrutura interveñen de forma relevante na configuración dos procesos que definen o espazo, e analizar criticamente as situacións de desigualdade e discriminación socioeconómica, de xénero e étnico-cultural, e mais a súa pegada na configuración do territorio creando situacións de segregación espacial.
- 6.- Comprender o impacto da ocupación do territorio e das actividades económicas na conformación das grandes unidades paisaxísticas de Galicia e de España, identificando os seus elementos e dinámicas e recoñecendo a interrelación entre os grupos humanos como xeradora de espazos xeográficos diferenciados e tomando conciencia da necesidade de políticas globais de ordenación territorial.
7. Analizar os distintos tipos de explotación da natureza así como as actividades produtivas e os seus impactos territoriais e ambientais, recoñecendo a interrelación entre o medio e os grupos humanos como xeradora de espazos xeográficos diferenciados.
8. Interesarse activamente pola calidade do medio natural, ser consciente da inestabilidade dos medios xeográficos de Galicia e de España no contexto europeo e mundial, e dos problemas derivados de certas actuacións humanas e entender a necesidade de políticas de ordenación territorial e de actuar pensando nas xeracións presentes e futuras, e sendo capaz de valorar decisións que lle afecten á xestión sostible dos recursos e á ordenación do territorio con especial referencia a Galicia.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

9. Comprender as relacións que existen entre os territorios que integran España, e destes coa Unión Europea, desenvolvendo actitudes de coñecemento, aprecio e cooperación cara aos espazos próximos e afastados ao propio hábitat superando os estereotipos e prexuizos.
10. Explicar a posición de España e de Galicia nun mundo interrelacionado, no que coexisten procesos de uniformización da economía e de desigualdade socioeconómica.
11. Comprender e analizar a realidade xeográfica galega, a súa diversidade interna, a inserción en España e en Europa desde unha posición periférica e as relacións co resto do mundo, marcadas historicamente pola emigración.
12. Elaborar e comunicar sínteses explicativas con corrección na linguaxe e uso adecuado de terminoloxía específica
13. Obter e seleccionar información relevante para o coñecemento xeográfico: observación directa, fontes cartográficas, estatísticas, visuais, bibliográficas e procedentes das tecnoloxías da información e da comunicación.
14. Ler e interpretar a información de fontes cartográficas, cálculos e medidas, representación gráfica.
15. Afianzar a sensibilidade e responsabilidade no uso dos recursos e valoración das pautas de comportamento individual e social respecto da protección e mellora do medio ambiente en especial do espazo máis inmediato.
16. Desenvolver o interese por coñecer, participar e atender nas clases.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

4. CONCRECCIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable dos seguintes aspectos: temporalización, grao mínimo de consecución, competencias clave e procedementos e instrumentos de avaliación:

BI	Estándares aprendizaxe avaliables	Temporalización			Grao mínimo consecución	Proced e instrument. av			
		1ª av	2ª av	3ª av		C/O	TI	TG	PE/O
1	O espazo xeográfico. Fontes e procedementos								
1	XHB1.1.1. Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos	x	x	x	Identifica tipos de documentos e localiza e relaciona fenómenos xeográficos	x	x	x	x
	XHB1.2.1. Identifica as paisaxes xeográficas.	x	x	x	Identifica paisaxes xeográficas naturais (oceánica, mediterránea, de montaña, de Canarias) e humanizadas (agrarias, industriais, terciarias e urbanas)	x	x	x	x
	XHB1.2.2. Enumera e describe as características das paisaxes xeográficas.	x	x	x	Enumera as características das paisaxes xeográficas	x	x	x	x
	XHB1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.	x	x	x	Utiliza adecuadamente as ferramentas da ciencia xeográfica	x	x	x	x
	XHB1.4.1. Extrae información do mapa topográfico mediante os procedementos de traballo do xeógrafo.	x	x	x	Extrae información xeográfica do mapa topográfico, de mapas e planos	x	x	x	x

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB1.4.2. Extrae a información de mapas e planos de diferentes escalas.	x	x	x				
	XHB1.5.1. Identifica nunha paisaxe as diferenzas entre paisaxe natural e cultural.	x	x	x	Identifica as diferencias entre paisaxe natural e cultural	x	x	x
	XHB1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.	x	x	x	Caracteriza un espazo xeográfico a partir da observación dun plano ou mapa	x	x	x
2	A diversidade xeomorfolóxica e edáfica							
	XHB2.1.1. Debuxa e sinala sobre un mapa físico de España as unidades do relevo español, comentando as súas características.	x			Debuxa e sinala sobre un mapa de España as unidades de relevo	x		
	XHB2.2.1. Identifica e representa nun mapa os elementos do relevo que son similares e diferentes do territorio peninsular e insular.	x			Identifica as principais unidades de relevo español	x		x
	XHB2.3.1. Enumera e describe os principais trazos do relevo de España.	x			Enumera os principais trazos do relevo español	x	x	x
2	XHB2.4.1. Clasifica as unidades do relevo español segundo as súas características xeomorfolóxicas	x			Recoñece as unidades morfoestruturais:zócolos, mac. Antigos, cord de pregamento, depresións Identifica áreas litolóxicas silíceas, cárstica e as formas de modelado correspondentes	x	x	x

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB2.5.1. Describe sumariamente nun mapa a evolución xeolóxica e a conformación do territorio español.	x			Describe a evolución xeomorfolóxica do territorio español: Eras, procesos, materiais e relevo resultante	x			x
	XHB2.6.1. Realiza un corte topográfico e explica o relevo que reflicte.	x			Recoñece unidades de relevo que reflicte un corte topográfico	x			
	XHB2.7.1. Enumera e describe os elementos constitutivos dos tipos de solo de España.	x			Enumera os elementos constitutivos dun solo	x			x
	XHB2.7.2. Localiza nun mapa de España os tipos de solos peninsulares e insulares	x			Localiza nun mapa de España tres tipos de solo	x			x
3	A diversiade climática e a vexetación								
	XHB3.1.1. Localiza os climas nun mapa de España.	x			Comenta mapas de temperatura e precipitación medias de España e relaciona cos climas oceánico e mediterráneo	x	x		x
	XHB3.2.1. Describe e compara os climas en España, enumerando os factores e os elementos característicos	x			Caracteriza os grandes tipos de clima de España segundo tp e precipitación, indicando os factores	x	x		x
3	XHB3.3.1. Representa e comenta climogramas específicos de cada clima.	x			Representa e comenta gráficas termopluviométricas dos climas: oceánico, mediterráneo e subtropical de Canarias	x	x		x
	XHB3.4.1. Comenta as características dos climas españois a partir dos seus climogramas representativos.	x							
	XHB3.5.1. Enumera os trazos dos tipos de tempo atmosférico reflectidos nas estacións climatolóxicas.	x			Enumera os trazos dos tipos de tempo atmosférico	x			x

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB3.5.2. Identifica e interpreta nun mapa do tempo os elementos que explican os tipos de tempo atmosférico.	x			Identifica, nun mapa de tempo (advección do Oeste e Anticiclón de verán), as isóbaras, centros de alta e baixa presión e frontes e caracterizaos	x			x
	XB33.6.1. Comenta un mapa do tempo de España distinguindo os elementos que explican o tipo de tempo característico da estación do ano correspondente.	x							
	XHB3.7.1. Analiza como afecta a España o cambio climático.	x			Indica en que consiste o cambio climático.e alomenos dúas repercusións en España	x		x	
	XHB3.7.2. Extrae conclusións ambientais, utilizando gráficas e estatísticas que reflicten as chuvias torrenciais.	x							
	XHB3.8.1. Identifica nun mapa os dominios vexetais, e describe e comenta as súas características	x			Identifica nun mapa os dominios vexetais atlántico, mediterráneo e Canario e describe as súas características	x			x
	XHB3.9.1. Ante unha paisaxe natural, identifica as formacións vexetais que aparezan.	x							
	XHB3.9.2. Analiza razoadamente unha cliserie.	x			Analiza cliserias de Pireneos e Teide	x			x
4	A diversidade hídrica								
	XHB4.1.1. Explica a diversidade hídrica en España.	x			Enumera os elementos hídricos en España	x			
	XHB4.2.1. Localiza nun mapa de España as principais cuncas fluviais.	x			Localiza nun mapa de España as principais cuncas fluviais	x			x

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

4	XHB4.3.1. Relaciona os réximes hídricos dos cursos fluviais coas posibilidades de aproveitamento hídrico en España.	x			Relaciona a diversidade hídrica de España e os réximes hídricos coas condicións climáticas ,coas posibilidades de aproveitamento e interacción coas actividades humanas en España, a través de distintos documentos. (gráficas, prensa, mapas)	x		x	x
	XHB4.4.1. Localiza nun mapa as zonas húmidas españolas, e debate un aspecto de actualidade sobre este tema.								
	XHB4.5.1. Sitúa nun mapa da rede hidrográfica española os grandes encoros, e deduce consecuencias, analizando tamén as características climáticas.	x							
	XHB4.5.2. Analiza e comenta gráficas e estatísticas que reflicten as épocas de seca en relación cun mapa de tipos de réximes fluviais dos ríos da Península Ibérica, e saca conclusións.	x							
	XHB4.6.1. Selecciona imaxes e novas xornalísticas que reflictan a desigualdade hídrica española e a súa interacción coas actividades humanas.	x							
5	Paisaxes naturais e interaccións natureza-sociedade								
5	XHB5.1.1. Distingue as características dos grandes conxuntos paisaxísticos españois.	x			Caracteriza as paisaxes atlántica, mediterránea e de montaña	x	x		x

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB5.1.2. Localiza no mapa as paisaxes naturais españolas e identifica as súas características.	x			Localiza nun mapa de España as paisaxes naturais atlántica, mediterránea e de montaña.				
XHB5.2.1. Identifica e formula os problemas suscitados pola interacción entre persoa e natureza sobre as paisaxes	x	x	x	A través de distintas fontes, analiza a relación entre os diversos elementos do medio e sobre todo a influencia das persoas (identificando problemas derivados desta interacción ata poder chegar incluso á súa destrución) e analiza algún elemento lexislador correctivo da acción humana sobre a natureza .	x	x		x
XHB5.2.2. Analiza algún elemento lexislador correctivo da acción humana sobre a natureza	x							
XHB5.4.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia do medio na actividade humana	x							
XHB5.4.2. Selecciona e analiza a partir de distintas fontes de información novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia das persoas sobre o medio.	x							
XHB5.4.3. Obtén e analiza a información que apareza nos medios de comunicación social referida á destrución do medio natural por parte do ser humano	x							

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB5.5.1. Diferencia as paisaxes naturais españolas a partir de fontes gráficas e comenta imaxes representativas de cada unha das variedades de paisaxes naturais localizadas en medios de comunicación social, internet ou outras fontes bibliográficas.	x			Comenta imaxes representativas de paisaxes naturais españolas	x	x		x
	XHB5.3.1. Diferencia as paisaxes humanizadas das naturais	x	x	x	Diferencia as paisaxes humanizadas das naturais	x	x		x
7	Os espazos do sector Primario								
	XHB7.1.1. Identifica as actividades agropecuarias e forestais		x		Identifica as actividades agropecuarias e forestais	x			
	XHB7.1.2. Diferencia as actividades do sector primario doutras actividades económicas.		x	x	Diferencia S. Primario, Secundario e Terciario	x			
	XHB7.2.1. Sitúa nun mapa a distribución dos principais aproveitamentos agrarios.		x		Localiza nun mapa principais aproveitamentos agrarios	x			
7	XHB7.2.2. Achega os aspectos do pasado histórico que incidiron nas estruturas agrarias españolas.		x		Identifica actuacións do pasado que condicionan a estrutura agraria española	x	x		x
	XHB7.3.1. Selecciona e comenta imaxes que poñen de manifesto as características das paisaxes agrarias españolas.		x		Comenta imaxes de paisaxes agrarias españolas representativas	x			
	XHB7.4.1. Define historicamente, de forma sumaria, a estrutura da propiedade		x		Define estrutura da propiedade	x			

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB7.5.1. Identifica e analiza as características das paisaxes agrarias españolas.		x		Identifica as características das paisaxes agrarias españolas	x			
	XHB7.6.1. Achega datos ou gráficos de aspectos estruturais que expliquen o dinamismo dun sector agrario dado.		x		Explica o dinamismo dun sector agrario dado	x			
	XHB7.6.2. Comenta textos xornalísticos que expliquen a situación española na PAC. XHB7.7.2. Selecciona e analiza novas xornalísticas que tratan problemas pesqueiros e identifica a súa orixe.		x		Comenta textos relativos ao impacto da PAC en España e a problemas pesqueiros.	x	x		x
	XHB7.7.1. Establece as características e as peculiaridades da actividade pesqueira española e galega		x		Caracteriza a actividade pesqueira en España e Galicia; localiza áreas pesqueiras	x			x
	XHB7.8.1. Confecciona gráficos comparativos do peso específico no PIB das actividades agrarias, gandeiras, forestal e pesqueiras españolas fronte a outros sectores de actividade		x		Compara o peso específico no PIB das actividades do S. Primario fronte a outros sectores de actividade	x			
8	O Espazo industrial								
	XHB8.1.1. Selecciona e analiza información sobre os problemas e a configuración da industria española.		x		Identifica problemas da industria española	x	x		x
8	XHB8.1.2. Establece un eixe cronolóxico para explicar a evolución histórica da industrialización española.		x		Elabora un eixe cronolóxico coas principais etapas e acontecementos da industrialización española	x			

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB8.1.3. Selecciona e analiza imaxes que amosen a evolución histórica da industria española nunha zona concreta ou dun sector concreto.		x		Comenta imaxes que amosan a evolución histórica da industria nun área ou nun sector	x			
	XHB8.2.1. Relaciona o nacemento da industria e a localización de fontes de enerxía e materias primas en España.		x		Relaciona inicio industrialización en España con materias primas e fontes de enerxía	x			
	XHB8.3.1. Enumera as características da industria española e as súas diferenzas rexionais.		x		Enumera as características da industria española	x	x		x
	XHB8.3.2. Confecciona e analiza gráficas e estatísticas que expliquen as producións industriais.		x		Comenta documentos de producións industriais	x			
	XHB8.4.1. Analiza e comenta paisaxes de espazos industriais		x		Comenta paisaxes de espazos industriais	x	x		x
	XHB8.5.1. Sinala nun mapa os asentamentos industriais máis importantes, distinguindo entre os sectores industriais.		x		Identifica e localiza as grandes áreas industriais e eixes de desenvolvemento industrial	x	x		x
	XHB8.5.2. Localiza e describe as rexións industriais e os eixes de desenvolvemento industrial.		x						
	XHB8.5.3. Describe os eixes ou focos de desenvolvemento industrial, e as súas perspectivas de futuro.		x						
	XHB8.6.1. Describe as políticas industriais da Unión Europea e a súa influencia nas españolas.		x		Expresa a influencia da política industrial da Unión Europea na española.	x			x
9	Os espazos do sector Terciario								

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

9	XHB9.1.1. Identifica as características do sector terciario español.		x		Indica as características do sector terciario español	x			x
	XHB9.2.1. Explica a incidencia do sector servizos para a economía española.		x		Expresa en que consiste a terciarización	x			x
	XHB9.3.1. Describe como se articulan os medios de comunicación máis importantes de España (ferrocarrís, estradas, portos e aeroportos).		x		Comenta mapas de transporte : describe trazado, localización, problemas e indica a importancia que teñen na articulación do territorio	x		x	x
	XHB9.3.2. Comenta sobre un mapa de transportes a transcendencia que este sector ten para articular o territorio.		x			x			
	XHB9.3.3. Describe e analiza mapas que reflictan un sistema de transporte determinado.		x			x			
	XHB9.3.5. Resolve problemas formulados nun caso específico sobre vías de comunicación no noso país.					x			
	XHB9.3.4. Distingue nun mapa os principais nodos de transporte español.		x		Identifica nun mapa os principais nodos de transporte español	x		x	x
	XHB9.4.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento comercial		x		Comenta gráficas e estatísticas relativas a actividade turística	x			x
	XHB9.6.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento turístico español.		x						
	XHB9.5.1. Analiza e explica as desigualdades do espazo turístico.		x		Identifica desigualdades do espazo turístico e explícaaas	x			x

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB9.6.2. Explica como articulan o territorio outras actividades terciarias.		x		Sinala a influencia doutras actividades terciarias na articulación do territorio	x			
	XHB9.6.3. Analiza e comenta imaxes do espazo destinado a transportes, comercial ou outras actividades do sector servizos		x		Comenta imaxes de espazos turísticos	x			x
	XHB9.7.1. Confecciona esquemas para analizar a influencia do sector servizos na economía e no emprego en España, a partir de imaxes que reflectan o seu impacto nunha paisaxe.		x		Expresa o impacto na economía e no territorio das actividades terciarias, sobre todo transporte, comercio e turismo	x	x		x
6	A Poboación española								
	XHB6.1.1. Utiliza as ferramentas de estudo da poboación			x	Identifica ferramentas de estudo da poboación	x			x
	XHB6.2.1. Comenta a pirámide actual de poboación española e compáraa con algunha dun período anterior ou de previsións futuras.			x	Comenta a pirámide actual da poboación española	x	x		x
6	XHB6.2.2. Distingue as pirámides de poboación na súa evolución histórica.			x	Distingue e identifica as pirámides de poboación correspondentes ao modelo antigo, de transición e actual	x			x
	XHB6.3.1. Aplica a teoría da transición demográfica ao caso español.			x	Explica a transición demográfica e indica cando ocorre en España	x			x
	XHB6.3.2. Elixo datos e taxas demográficas que amosen a configuración da poboación dun territorio.			x	Analiza taxas demográficas de movemento natural de Galicia	x			

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB6.4.1. Comenta o mapa da densidade de poboación actual en España.			x	Recoñece os contrastes de densidade de poboación en España e indica as causas	x			x
	XHB6.5.1. Explica os procesos migratorios antigos que afectan a España.			x	Identifica o cambio de país emigrante a receptor e caracteriza as migracións recentes, tanto exteriores coma interiores	x			x
	XHB6.5.2. Identifica e analiza as migracións recentes.			x					
	XHB6.5.3. Explica as relacións entre comunidades autónomas en relación coas migracións interiores.			x					
	XHB6.6.1. Compara e comenta a poboación das rexións que medran e as que diminúen a súa poboación.			x	Identifica as rexións que medran e as que diminúen a poboación e explica as causas	x			x
	XHB6.7.1. Analiza un gráfico da estrutura da poboación española			x	Selecciona, analiza e presenta información sobre aspectos significativos da poboación española a partir de gráficas e distintos documentos	x			
	XHB6.8.1. Resolve problemas de demografía referidos ao cálculo de taxas de poboación.			x					
	XHB6.9.1. Selecciona e analiza información sobre as perspectivas de futuro da poboación española			x					
	XHB6.10.1. Presenta e defende información sobre a poboación española salientando os aspectos máis significativos, utilizando gráficos, mapas, pirámides, etc., nunha presentación informática ou en exposicións en directo.			x					
10	O espazo urbano								

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

10	XHB10.1.1. Define cidade e achega exemplos.			x	Define cidade e achega exemplos	x			x
	XHB10.2.1. Analiza e explica o plano da cidade máis próxima ao lugar de residencia, ou a máis significativa.			x	Analiza o plano de Barcelona e Madrid	x			x
	XHB10.3.1. Identifica as características do proceso de urbanización.			x	Expresa a importancia da planificación urbana	x			x
	XHB10.3.2. Explica e propón exemplos de procesos de planificación urbana.			x		x			
	XHB10.4.1. Sinala a influencia histórica no plano das cidades españolas.			x	Sinala a pegada da historia na plano das cidades españolas	x			x
	XHB10.4.2. Explica a morfoloxía urbana e sinala as partes dunha cidade sobre un plano desta.			x	Sinala as partes dunha cidade sobre un plano desta	x			x
	XHB10.5.1. Comenta unha paisaxe urbana a partir dunha fonte gráfica.			x	Comenta unha paisaxe urbana	x	x		x
	XHB10.5.2. Selecciona e analiza imaxes que expliquen a morfoloxía e a estrutura urbana dunha cidade coñecida.			x					
	XHB10.6.1. Explica a xerarquización urbana española			x	Expresa os criterios da xerarquía urbana española	x			
	XHB10.7.1. Describe e analiza as influencias mutuas entre a cidade e o espazo que a rodea.			x	Describe as influencia mutuas entre a cidade e o espazo circundante	x			x

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB10.8.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas que amosen a configuración e a problemática do sistema urbano español			x	Sinala a problemática do sistema urbano español	x			
11	A organización territorial española								
	XHB11.1.1. Localiza e explica nun mapa a organización territorial española, partindo do concello e da comunidade autónoma.	x	x	x	Identifica e localiza nun mapa as Comunidades Autónomas e provincias	x			x
	XHB11.2.1. Explica a ordenación territorial española a partir de mapas históricos e actuais			x	Recoñece a impronta do pasado na ordenación territorial española actual establecida pola Constitución de 1978	x			
	XHB11.2.2. Caracteriza a ordenación territorial establecida pola Constitución de 1978.			x		x			
	XHB11.2.3. Compara a ordenación territorial actual e a da primeira metade do século XX.			x	Identifica a división provincial de Javier de Burgos en 1.833	x			
11	XHB11.2.4. Distingue e enumera as comunidades autónomas, as principais cidades en cada unha e os países fronteirizos de España.	x	x	x	Identifica as capitais de comunidade Autónoma e os países fronteirizos de España	x			x
	XHB11.3.1. Enumera os desequilibrios e os contrastes territoriais existentes na organización territorial española			x	Enumera algúns dos desequilibrios/contrastos territoriais	x		x	x
	XHB11.4.1. Explica as políticas territoriais que practican as comunidades autónomas en aspectos concretos.			x	Explica algunha das políticas territoriais que levan a cabo as Comunidades Autónomas	x			

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

	XHB11.5.2. Explica razoadamente os trazos esenciais das políticas territoriais autonómicas			x				
	XHB11.5.1. Distingue os símbolos que diferencian as comunidades autónomas.			x	Recoñece como símbolos das CC AA a bandeira, escudo e himno	x		
12	España e Galicia en Europa e no mundo							
12	XHB12.1.1. Localiza nun mapa as grandes áreas xeoeconómicas e sinala aquelas coas que España ten máis relación.		x	x	Localiza nun mapa as grandes áreas xeoeconómicas e caracteriza a posición de España en relación con elas	x		x
	XHB12.1.2. Identifica aspectos salientables de España na situación mundial.							
	XHB12.1.3. Localiza a situación española entre as grandes áreas xeoeconómicas mundiais							
	XHB12.2.1. Explica a posición de España na Unión Europea		x	x	Identifica medidas da Unión Europea que afectan a España	x	x	x
	XHB12.3.1. Extrae conclusións das medidas que a Unión Europea toma en política rexional e de cohesión territorial que afectan a España.							
	XHB12.3.2. Comenta novas xornalísticas ou textos que explican a posición de España na Unión Europea							
	XHB12.4.1. Identifica e describe os trazos da globalización con exemplificacións que afectan a España.		x	x	Identifica trazos da Globalización e mundialización que afectan a España	x		x

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

XHB12.5.1. Confecciona cadros comparativos da aplicación a casos concretos dos conceptos de mundialización e de diversidade territorial.									
XHB12.6.1. Explica as repercusións da inclusión de España en espazos xeopolíticos e socioeconómicos continentais e mundiais a partir de distintas fontes de información xeográfica									

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO**5. CONCRECCIÓNS METODOLÓXICAS**

Implementaranse metodoloxías que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado e as súas características individuais e/ou estilos de aprendizaxe, co fin de conseguir que todo o alumnado alcance o máximo desenvolvemento das súas capacidades. Así mesmo, estas metodoloxías deberán favorecer a capacidade do alumnado para aprender por si mesmo, para traballar en equipo e promover o traballo en equipo, e para aplicar métodos de investigación apropiados

A metodoloxía didáctica será nomeadamente activa e participativa, fomentando tanto o traballo individual e o cooperativo do alumnado, así como o logro dos obxectivos e das competencias correspondentes.

Procurarase combinar o traballo expositivo do profesorado coa participación activa do alumnado.

6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAIAN UTILIZAR

O libro de Historia de Xeografía España da editorial Anaya será o libro de **texto de apoio**. Alén diso recorreremos a outros apoios, quer bibliográficos, quer gráficos (imaxes, mapas, power-point, etc.) A fin de reforzar conceptos, e segundo o permita a dinámica da aula, recorreremos ao proxectar filmes ou documentais, lectura de textos, e outros recursos relacionados co tema explicado.

Utilizaremos a **Aula Virtual** do IES (baseada na ferramenta Moodle).

7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN E A CUALIFICACIÓN**7.1. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN**

- Probas escritas: haberá, polo menos, dúas por trimestre (nas que constará a puntuación de cada pregunta) e seguirán unha estrutura similar ás da ABAU; onde non haberá opcións para elixir e onde o vocabulario entrará sempre todo o dado na clase, a modo de avaliación continua.
- Traballo individual: consistente en casos prácticos de xeografía ou preguntas sobre o vocabulario da materia. Deberán ser entregados no prazo previsto e con corrección gramatical, ortográfica, terminoloxía específica, organización, claridade expositiva e suficiente amplitude.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

- Traballo de aula e observación na aula, de traballo, actitude, participación, do que a profesora levará rexistro no seu caderno de alumnos e alumnas. Permitirá o redondeo á alza na nota de avaliación.

7.2. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Os anteriores procedementos e instrumentos de avaliación computarán para a cualificación de cada **avaliación trimestral** da seguinte maneira:

- a) **Probas escritas:** cun peso de **90%** na cualificación.
- b) **Producións do alumnado:** cun peso do **10%** da cualificación.

A **nota final** do curso será a media aritmética das tres avaliacións. Para poder proceder a esta media será necesario obter unha nota mínima dun 3 en cada unha das avaliacións trimestrais. O alumno ou alumna acadará o aprobado se obtén un unha nota final igual ou superior a 5.

No caso de que unha ou máis avaliacións trimestrais estean suspensas, o estudante poderá **recuperala/s** no mes de **maio**:

- 1) O alumnado que só teña unha avaliación suspensa poderá recuperar soamente esa avaliación cun exame escrito. Se consegue o aprobado nese exame, procederase a realizar a media aritmética coas outras avaliacións aprobadas.
- 2) O alumnado que teña dúas ou as tres avaliacións suspensas poderá recuperar toda a materia do curso nun único exame escrito. A nota final será a nota acadada nese exame.

No mes de **xuño**, terá lugar unha **proba extraordinaria** para aqueles alumnos e alumnas que non tiveran superada a materia en maio. Dita proba consistirá na realización dun exame escrito sobre todos os contidos da materia e o alumno ou alumna aprobará se consegue unha nota igual ou superior a 5.

As datas das diferentes probas escritas fixaranse coa debida antelación ou ben ao principio de curso ou ben ao comezo de cada unha das avaliacións. Sendo probas fixadas con antelación suficiente e estando debidamente informados os alumnos das datas nas que se realizarán, de faltar un alumno a unha proba escrita terá ocasión de facela sempre e cando xustifique a falta de asistencia cun xustificante de carácter oficial (xustificante de asistencia a consultas, revisións médicas ou por ingreso hospitalario, asinado polo facultativo ou no seu defecto co selo do centro de saúde/clínica/hospital, de asistencia a exames oficiais fóra do centro, ... etc.). Neste caso e xustificada debidamente a falta de asistencia, o alumno ou alumna examínase no momento en que se reincorpore ás clases, mediante unha proba escrita.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

AVALIACIÓN TRIMESTRAL E OS SEUS INDICADORES DE LOGRO	
Acadáronse os obxectivos propostos na avaliación	0 1 2 3 4
Desenvolvéronse as competencias no grao e no modo pretendido	0 1 2 3 4
A secuenciación de contidos foi a correcta para o mellor desenvolvemento do proceso de ensino-aprendizaxe	0 1 2 3 4
Os obxectivos, contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe adecuáronse as características e necesidades do alumnado	0 1 2 3 4
As aprendizaxes alcanzadas polo alumnado foron satisfactorias	0 1 2 3 4
A metodoloxía empregada foi a idónea e axustáronse os seus tempos	0 1 2 3 4
As actividades propostas axudaron á consecución dos obxectivos previstos e á adquisición das competencias no grao proposto, despertando o interese do alumnado cara o tema	0 1 2 3 4
Os resultados de aprendizaxe das rúbricas son claros e comprensibles para o alumnado	0 1 2 3 4
A unidade didáctica e o seu desenvolvemento e, en particular, a organización da aula e o aproveitamento dos recursos do centro foi o adecuado	0 1 2 3 4
A coordinación co resto de profesores do grupo e no seno do departamento foi satisfactoria e enriquecedora	0 1 2 3 4
A vinculación con outras materias está clara e non é forzada	0 1 2 3 4
As relacións co titor e coas familias foi a adecuada	0 1 2 3 4
As medidas de individualización do ensino con especial atención as medidas de apoio e reforzo empregadas foron operativas	0 1 2 3 4

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO**INDICADORES DE LOGRO DA PRÁCTICA DOCENTE:**

4	Excelente. Nivel excepcional de logro superado o previsto. En torno ao 100% dos propósitos
3	Notable. Nivel notable de traballo. En torno ao 75% dos propósitos
2	Normal. Nivel aceptable de traballo. En torno ao 50% dos propósitos
1	Mellorable. Nivel de logro infeior ao aceptable. En torno ao 25% dos propósitos
0	Incompetencia. Non se alcanzou ningún nivel de logro. En torno ao 0% dos propósitos

Adecuación das actividades para alcanzar os obxectivos	4	3	2	1	0
Motivación do alumnado	4	3	2	1	0
Metodoloxía adecuada para o desenvolvemento autónomo	4	3	2	1	0
Adecuación ás características e necesidades do alumnado	4	3	2	1	0
Distribución dos contidos	4	3	2	1	0

9. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS

Avaliación inicial ou de diagnóstico: levaranos a coñecer a formación do alumnado e propoñer actividades para iniciar o proceso de ensinanza-aprendizaxe (antes do proceso didáctico) e para detectar posibles dificultades de aprendizaxe que requiran medidas de reforzo (incluírá exercicios de comprensión lectora, relativos a representacións gráficas, de redacción).

Durante a primeira semana de clase os profesores aplicarán cuestionarios e ou tarefas relativas a comprensión de textos, exposición de información, presentacións orais, reflexión, composición de textos ao nivel do curso, dominio das normas ortográficas, gramaticais, etc.

As conclusións obtidas trala corrección das mesmas serán reflectidas e recollidas nas reunións de departamento pertinentes así como, no caso de habela, na respectiva sesión

---

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

de avaliación inicial plantexadas pola xefatura de estudos, contando nas mesmas coa participación e asesoramento dos representantes dos Departamento de Orientación.

Os instrumentos de avaliación serán, preferentemente, probas escritas e orais sobre os contidos que se lles presupón de cursos anteriores, pero tamén a observación ao respecto da asistencia regular ao centro, traída do material escolar necesario, realización das tarefas plantexadas e o cumprimento das normas de convivencia.

10. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Intentarase facer un esforzo para atender a cada alumno ou alumna da forma máis personalizada posible, tendo en conta o seu nivel de coñecementos e capacidade que posúe, as súas motivacións e ritmo de aprendizaxe, etc.

Deste xeito, empregaranse as medidas tanto de reforzo como de ampliación que o profesor considere oportunas, a través do propio libro de texto e do caderno de competencias básicas, facendo fincapé naquelas cuestións que permitan facilitar que tódolos alumnos e alumnas poidan alcanzar o máximo desenvolvemento das competencias básicas e os obxectivos da etapa.

Enténdese por atención á diversidade o conxunto de medidas e accións que teñen como finalidade adecuar a resposta educativa ás diferentes características e necesidades, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións, intereses e situacións sociais e culturais de todo o alumnado. A atención á diversidade abrangue a totalidade do alumnado, quen deberá contar coas medidas e recursos educativos que respondan ás súas necesidades e características persoais.

Do establecemento do nivel de competencia curricular do grupo clase establecido a partir da avaliación inícia derívanse:

- medidas xerais de grupo (metodolóxicas, curriculares e organizativas)
- plans individuais que afecta a elementos non prescritivos do currículo, é dicir, á secuencia de contidos, ás formas e instrumentos de avaliación, organización da aula, ós agrupamentos de alumnos e a todo aquilo incluído dentro do ámbito da metodoloxía.

Entre as medidas de atención individualizadas enumeramos as seguintes:

- Adaptacións metodolóxicas: combinando períodos cortos de realización de actividades con períodos de atención máis intensa, permitir que o alumnado seleccione distintas tarefas, secuencias as tarefas de modo breve, empregar materiais informáticos...

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

- Adequación de actividades: ampliando temas, variar materiais, reforzo con mais actividades...
- Adequación da avaliación: ter en conta as dificultades na escrita dalgún alumnado, confirmar comprensión lectora, alternar modelos de probas escritas combinando distintos formatos...

Tendo en conta que estas medidas non supoñen medidas extraordinarias non necesitan de autorización para ser desenvolvidas. E por esta mesma razón, serán os instrumentos que empregaremos para atender as diversidades de Bacharelato.

Adaptacións curriculares

Para o alumnado que as medidas son extraordinarias, e supoñen o desenvolvemento de ACI, (en base ao recollido no Decreto 86/2015, do 25 de xuño) por presentar necesidades educativas especiais, por dificultades específicas de aprendizaxe por trastorno por déficit de atención e hiperactividade, polas súas altas capacidades intelectuais, por se incorporar tarde ao sistema educativo ou por condicións persoais ou de historia escolar, estableceranse as medidas curriculares e organizativas necesarias co fin de que poidan alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais e os obxectivos e competencias establecidas en cada etapa para todo o alumnado.

De ser necesario, elaborárase a adaptación curricular do alumnado que a precise en colaboración co Departamento de Orientación; o noso Departamento levará a cabo as medidas recollidas nesa adaptación que lle correspondan.

Ao longo do curso e, según a evolución e necesidades concretas de cada alumno/a, poderanse levar a cabo todas as medidas que consideremos necesarias para o correcto desenvolvemento destes alumnos/a.

11. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS**Educación para a Paz**

- Respecto polas opinións e crenzas das outras persoas.
- Tomar conciencia de cómo nos venden a moto con políticas de paz para xustificar invasións e roubo dos recursos.
- Recoñecemento do diálogo como medio para resolver as discrepancias nas opinións así coma
- diversos tipos de conflitos, tanto interpersonais como sociais.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

- Rexeitamento de todo tipo de violencia

Educación para a Igualdade de dereitos entre os Sexos

Toma de conciencia dos fenómenos e feitos actuais de discriminación sexista que se deron e se dan na actualidade, incluídos os propios libros de texto que seguen a ser androcéntricos ou nos intentos de ser politicamente correctos inclúen este tema como informe ou nos anexos: trátanse en case todos os temas en que isto suceda: Historia de España Xeografía (case non aparece ningunha muller pintora, e non digamos escultora e arquitecta). En xeografía tamén está ausente: aparecen con poboación inactiva as amas de casa, aparece o traballo fóra da casa das mulleres como causante da baixa natalidade e non aparece as políticas dos distintos gobernos que son os responsables verdadeiros destes desaxustes. A visión dos espazos no urbanismo é tamén androcéntrico

Educación Ambiental

Identificación e sensibilización polos principais problemas que afectan á conservación do medio ambiente: contaminación de las augas, erosión do solo (incendios intencionais) , contaminación do aire (industrias contaminantes), escaseza da auga (destinada a outros usos como por exemplo campos de golf ,parques temáticos e piscinas), sobreexplotación de los recursos naturais, (destrucción das rías cos recheos, derrubas nas estradas, as canteiras...) etc.

Educación dos Consumidores

- Conciencia das repercusións que produciu no medio ambiente o desenvolvemento industrial ao longo dos séculos XIX e XX.
- Conciencia das repercusións que producen no medio ambiente os refugallo de todo tipo de produtos e materiais.
- Conciencia das estratexias que usa o capitalismo para converternos en consumidoras/es compulsivos en beneficio duns/has poucos/as en prexuízo dunha grande maioría que traballa case en condicións de escravitude. Entender a globalización como a forma que usa o capitalismo para expandir as súas garras por todo o planeta.

12. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS

- a) **Saídas escolares.** A súa realización está suxeita ás propostas do centro e do Departamento. En calquera caso, serán formuladas á Vicedirección co fin de ser aprobadas no Consello Escolar con antelación suficiente.

XEOGRAFÍA DE ESPAÑA 2º BACHARELATO

- b) Tamén se prevé a realización de diversas **actividades** como coloquios, exposicións ou actos, en relación á nosa participación nos distintos **plans e proxectos do centro**. Estaremos en contacto con museos, fundacións e gabinetes didácticos para consultar a oferta que poida favorecer ou completar calquera aspecto da educación histórica.

13. MECANISMOS DE REVISIÓN, DE AVALIACIÓN E DE MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA

Ao finalizar o curso en xuño, o departamento elaborará unha memoria final onde se recollerán os seguintes puntos en relación a esta materia:

- A) Porcentaxe do cumprimento da programación.
- B) Xustificacións da parte da programación non impartida.
- C) Modificacións introducidas durante o curso en relación coa programación didáctica.
- D) Motivos das modificación feitas.
- E) Propostas de melloras para a programación didáctica do próximo curso.
- F) Análise dos resultados das avaliacións do alumnado en relación cos cursos anteriores.

Isto proceso de avaliación da programación terase en conta á hora de elaborar unha programación mellorada para o vindeiro curso, solventando os problemas que aparezan durante este curso.